

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Četrtek, 29. avgust 2013 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno. Barvna priloga ima 4 strani.

Obča

1. Razložite trditev: V Sloveniji je leta 2010 znašala rodnost 10,8 %.

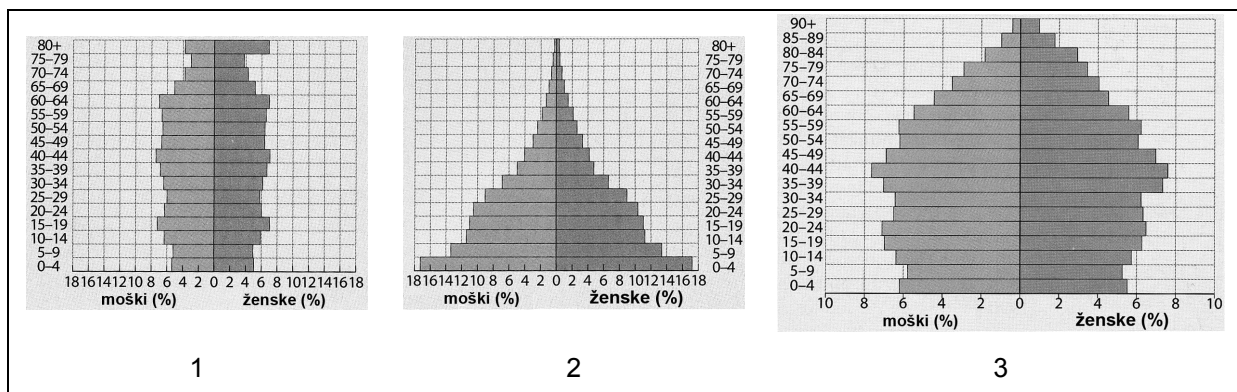
(1 točka)

2. Na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 2 sta s črkama A in B označeni dve državi. Na črte k trditvam napišite črko tiste države, za katero posamezna trditev velja.

- _____ Rodnost je nižja od umrljivosti.
- _____ Naravni prirastek je visok.
- _____ Delež ostarelega prebivalstva je visok.
- _____ Država je na prehodu iz kmetijske v industrijsko družbo.

(2 točki)

3. Na sliki 1 obkrožite številko starostne piramide, ki prikazuje prebivalstvene značilnosti države, na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 2 označene s črko B, in utemeljite svojo odločitev.

Slika 1

(Vir: Waugh, D., 2009: Geography, An Intergrated Approach, str. 353 in 354, fourth edition. Nelson Thornes. London)

Utemeljitev: _____

(2 točki)

4. Imenujte družbeno sestavo prebivalstva, ki jo prikazuje slika 2 v Prilogi k Izpitni poli 2, in opišite dve gospodarski značilnosti poindustrijske družbe.

Družbena sestava: _____

Značilnost:

1 _____

2 _____

(2 točki)

5. Glede na podatke v preglednici 1 primerjajte število prebivalcev leta 2010 s predvidenim številom prebivalcev leta 2050 na Kitajskem, v Indiji in ZDA. Opišite vzrok, na katerem temeljijo predvidevanja za hitrejša ali počasnejša naraščanja števila prebivalstva v posamezni državi.

	Število prebivalcev leta 2010 (ocena)	Predvideno število prebivalcev leta 2050
Kitajska	1,3 milijarde	1,4 milijarde
Indija	1,1 milijarde	1,7 milijarde
ZDA	309 milijonov	439 milijonov

Preglednica 1

(Povzeto po: Senegačnik, J., 2011: Svet, geografija za 2. letnik gimnazij, Dodatek. Modrijan. Ljubljana, in <http://www.drinktrim.com/index.php/svet> (Ameriški urad za prebivalstvo). Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

Kitajska: _____

Indija: _____

ZDA: _____

(3 točke)

Slovenija 1

6. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Temperature se v Sloveniji bolj spreminjajo zaradi nadmorske višine
kakor zaradi oddaljenosti od morja.

DA NE

Slovenija je ena najbolj namočenih držav v Evropi.

DA NE

Azorski anticiklon pogosto vpliva na vreme pri nas pozimi.

DA NE

(2 točki)

7. Napišite podnebni dejavnik, ki vpliva na zmernost temperatur našega podnebja, in dejavnik, ki vpliva na njegovo vlažnost.

Dejavnik za zmernost temperatur: _____

Dejavnik za vlažnost podnebja: _____

(2 točki)

8. Na sliki 3 v Prilogi k Izpitni poli 2 so s črkami A, B in C označeni podnebni tipi v Sloveniji. Slike 4, 5 in 6 v Prilogi k Izpitni poli 2 pa prikazujejo nekatere pokrajinske značilnosti, ki izhajajo iz podnebnih razmer. V preglednico vpišite ustrezna imena podnebnih tipov in številko pripadajoče slike s pokrajinsko značilnostjo.

Oznaka podnebnega tipa	Ime podnebnega tipa	Številka slike z ustrezno pokrajinsko značilnostjo
A		
B		
C		

(3 točke)

9. Napišite, katera vremensko pogojena naravna nesreča poleti najpogosteje ogroža kmetijske kulture v podnebnem tipu Slovenije, ki je na sliki 3 v Prilogi k Izpitni poli 2 označen s črko B. Opišite, zakaj je ta nesreča na kraških delih tega podnebnega območja, kjer pade več padavin, izrazitejša kakor v flišnih predelih bližje morju, kjer je manj padavin.

Vremenska naravna nesreča: _____

Opis: _____

(2 točki)

10. Pojasnite vzrok, zakaj imajo vodotoki, ki imajo porečje v severovzhodni Sloveniji, najmanj vode v strugah poleti, čeprav je takrat tam glavni padavinski višek.

(1 točka)

Slovenija 2

11. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Slovensko kmetijstvo je bolj kakor v poljedelstvo usmerjeno v živinorejo. DA NE

Vodilna kulturna rastlina na njivskih površinah je krompir. DA NE

S širjenjem urbanizacije se je povečeval delež njiv in vrtov. DA NE

(2 točki)

12. Naštejte tri probleme slovenskega kmetijstva.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

13. Opišite dva vpliva kmetijstva na značilnosti pokrajine v hribovitih delih Slovenije.

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Na sliki 7 v Prilogi k Izpitni poli 2 sta s črkama A in B označeni območji z različnim deležem zaposlenih v kmetijstvu. Imenujte prevladujoči reliefni obliki na posameznem območju in razložite dva vzroka za večji delež zaposlenih v kmetijstvu na območju, označenem s črko A.

Reliefna oblika na območju A: _____

Reliefna oblika na območju B: _____

Vzrok:

1 _____

2 _____

(4 točke)

Slovenija – pokrajine 1

15. V preglednici 2 so prikazane nekatere značilnosti Celja, Velenja in Slovenj Gradca. Napišite, katero mesto je označeno s črko A, katero s črko B in katero s črko C.

Mesto	Število prebivalcev (l. 2011)	V mestu je:		
		bolnišnica	fakulteta	pokrajinski muzej
A	7.519	da		da
B	25.456			
C	37.520	da	da	da

Preglednica 2

(Vir: [http://pxweb.stat.si/pxweb/DatabaseUradne spletne strani mestnih občin Celje, Velenje in Slovenj Gradec](http://pxweb.stat.si/pxweb/DatabaseUradne%20spletne%20strani%20mestnih%20obcin%20Celje,%20Velenje%20in%20Slovenj%20Gradec). Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

A _____

B _____

C _____

(2 točki)

16. Napišite, kateri energetski objekt porabi celotno količino premoga, izkopanega v velenjskem premogovniku, in kraj, kjer ta energetski objekt stoji.

Energetski objekt: _____

Kraj: _____

(2 točki)

17. Glede na sliko 8 v Prilogi k Izpitni poli 2, ki prikazuje geološki prerez skozi dno Velenjske kotline, pri spodnjih trditvah obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Nad slojem premoga prevladujejo plasti neprepustnih magmatskih kamnin.	DA	NE
Sloj premoga sega tudi pod morsko gladino.	DA	NE
Najstarejši kamnini v geološkem prerezu sta apnenec in dolomit.	DA	NE

(2 točki)

18. Opišite nastanek jezer v Velenjski kotlini.

(1 točka)

19. Opišite dve skupni značilnosti razvoja Velenja in Nove Gorice.

1 _____

2 _____

(2 točki)

20. Po preglednici 2 v nalogi 15 razložite, zakaj je mesto A kljub manjšemu številu prebivalcev pomembnejše regionalno središče kakor mesto B.

(1 točka)

Slovenija – pokrajine 2

21. Imenujte pokrajino nizkih dinarskih planot, ki je na sliki 9 v Prilogi k Izpitni poli 2 označena s črko A, kraško polje, označeno s črko B, in ponikalnico, označeno s črko C.

A (pokrajina): _____

B (kraško polje): _____

C (ponikalnica): _____

(2 točki)

22. Primerjajte alpske in dinarskokraške planote tako, da vpišete »DA« k tistim planotam, za katere velja posamezna značilnost.

	Alpske kraške planote	Dinarskokraške planote
Značilne so številne kraške jame.		
Prevladuje slemenitev SZ–JV.		
So del našega edinega narodnega parka.		

(2 točki)

23. Opišite dve značilnosti, po katerih se Gorjanci razlikujejo od drugih dinarskokraških planot.

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Razložite pomen Postojnske jame in doline Kolpe z vidika turizma.

Postojnska jama: _____

Dolina Kolpe: _____

(2 točki)

25. Ovrednotite prometno vlogo Dolenjskega podolja.

(1 točka)

26. Pojasnite, zakaj odlaganje odpadkov v vrtačah lahko povzroči močno onesnaženost kraških vodnih virov.

(1 točka)

Prazna stran